

που μια μέρα ένοιωσα την πικρή κλήθαια, πώς είχα λησμονήσει τή γλώσσα μας. Ταξίδεψα για κάποια υπόθεση στο Μπρέσλαου κ' εκεί βρήκα κάποιο πατριώτη. Θέλησα να του μιλήσω ελληνικά μά, όπως μ' ακούτε, μια στις δέκα λέξεις εθιμόμουν. Τότε κάποια βαθύτατη λύπη ένοιωσα. Είχαν αρχίσει ν' ερχονται και τα γραμματα της μητέρας γιομάτα καυλό και πόνο και λαχτάρα και παρακάλια να κατέβω στην πατρίδα. Κάθε φορά που λάβαινα γραμμα αράσταινα. Έβαζα βουλή να φύγω. Μά μόλις γινόμουν καλά, ξεχνούσα, κι από μια μεριά κάποια ντροπή, μά περισσότερο ο παρὰς, τὰ κέρδη μου πνιγαν κάθε σκέψη κι αρχίζα πάλι τή δουλειά. Τώρα τὰ γραμματα της μητέρας έσταζαν φαρμάκι. Μου θύμιζε πώς γέρασε, πώς ζύγωσε τὸ μνήμα, με ξόρκιζε στην αγάπη της να γυρίσω να με ιδῆ ακόμη μια φορά. — "Αχ! Ακούστε τί παραπονιάρικο σκοπό παίζει έξω ή μουσική. — Έπειτα τὰ γραμματα αρχισαν ν' ερχονται σπάνια και τώρα δὲν ξέρω πιά, ζει ή πεθανε.

Μια μέρα — πᾶνε δυὸ μῆνες τώρα — ένοιωσα πὼς είχα στ' ἀληθινὰ ἀποστασει από τόσων χρονῶν δουλειά. Είχε φρεθῆ κάποιος πὺ ζητοῦσε ν' αγοράσει τὸ μπαζλί. Δὲν περίμενα και γλήγορα τὸ ξέικα.

Όταν ελειψε ή δουλειά, είδα τότε τήν ερημιά μου. Για πρώτη φορά μου φάνηκε μικρό, στενόχωρο τὸ μέρος πὺ ζούσα. Μια στενοχώρια μ' έπνιγε, κάποιος πόθος πὺ δὲ μπορούσα να τὸν ὄρισω, μια σκέψη ἄδεια πλάνευε τὸ νοῦ μου, σὸν ὄνειρο, σὸν λαχτάρα, μά γιατί: Κ' ἐγὼ δὲν ἔξερα. Η ἐνθύμηση της πατρίδας οὔτε κἄν στὸ νοῦ μου. Τάχα γιατί είχα ξεχάσει τή γλώσσα, από ντροπή, ή στ' ἀληθινὰ είχα λησμονήσει τήν πατρίδα; Δὲν ἔξερα. Μια καταχνιά σκέπαζε τὸ νοῦ μου. Ποθοῦσα μόνο να φύγω, να ταξιδέψω, να ταξιδέψω μακριά, μά για πὺ;

Πῆρα τὸ πρώτο τραίνο και μ' ἔβγαλε εἰδῶ. Γύριζα ὅλη τήν ἡμέρα γοργά, μά χωρίς σκοπό. Έτσι ἄθελα μπῆκα στὴ μπουραρία αὐτή και κάθησα δίπλα στὸ σαλονάκι σας κ' ἔβλεπα τὸν κόσμο ἀδιάφορος, βυθισμένος στην πίκρα μου. Ἄξαφνα ἀντήχησαν τὰ τραγούδια σας. Καθὼς ἤσαστε κλεισμένοι εἰδῶ, ἔρχαν στ' αὐτιά μου σὸν ἀπὸ μακριά. Κάτι μου λε-

γαν στην ψυχή μου, κάτι μου θύμιζαν, χωρίς να θέλω λησμονῆσα τή μουσική, τὸν τριγύρω κόσμο και πρόσχα στὰ τραγούδια σας. Πὺ τάχα να τὰ είχα ακούσει;

Ὁ Θεός σας ρώτισε και ψάλατε τὸ Χριστὸς Ἄνίστη. Σὰ να φύσηξε κάποιος ἀέρας και σκόρπισε τήν καταχνιά πὺ σκέπαζε τὸ νοῦ μου, σὰ να μου φώτισε και ζέστανε τήν καρδιά κάποιος ἥλιος, τὸ τραγούδι σας, τὸ τροπάρι ἐκείνο μου ζύπνησε στην ψυχή ὅλη τή ζωή τήν περασμένη. Έβλεπα τώρα ὄχι πιά μακριά, εἰδῶ μπροστά στὰ μάτια μου τήν πατρίδα τή γλυκειά τήν ἡλιολουσμένη, τή μάννα να με σφίγγη στην ἀγκαλιά της, θυμήθηκα τήν ἑορτὴ τή χαρισάμενη. Ὁ πόθος δὲν ἔταν ἄδειος τώρα και κάποια ἐλπίδα γεννήθη. Τὰ μάτια μου πλημμύρησαν δάκρυα και χωρίς να σκεπῶ, ἄθελα ἄνοιξα τήν πόρτα. Συμπαθήτε με ἂν σας ἔπράξα, ἂν σας ἔξαλιστα, μά τώρα νοιώθω πὼς είμαι ἄλλος, ξεχνῶ τὰ τόσα χρόνια πὺ πέρασαν και είμαι εἴκοσι χρονῶν ἀκόμα και λαχταρῶ για τήν ἀγκάλη της μητέρας — ἄχ! ζει τάχα ακόμη; — και ποθῶ στὸ χωμα κἄν να γείρω της πατρίδας. Να με συμπαθήτε.

Έκμαε να φύγη.

— Ὁχι, κύριε, να μείνετε, να γιορτάσετε μαζί μας ἀληθινὴ Ἀνάσταση. Για λίγες ὥρες θά πῆτε πὼς εἴστε στην Ἑλλάδα, τήν πατρίδα. Κι ὅταν θά θελήσετε να πάτε κάτω, πρόθυμοι να σας φανούμε ἀληθινοὶ πατριώτες.

Τὰ ποτήρια γέμισαν κρασί, μά και τὰ μάτια ὄλων ἔταν γεμάτα δάκρυα. Μὲ διπλὴ χαρὰ τώρα, με συγκίνηση ἀληθινὴ χαιρετήσαμε τὸ νέο σύντροφο. Κ' ἐκεῖνος με λαχτάρα

— Χριστὸς ἄνίστη, παιδιά, ρόναζε. Καλὴ πατρίδα.

"Υδρα, Ὀχτώβριος 1905.

ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ

ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΑ ΞΟΡΚΙΑ*

ΓΙΑ Τ' ΑΒΑΣΚΑΜΑ

Άγιο Άναργύρο του Χριστού,
 Πρώτοι γιατροί του κόσμου,
 Όπου εγιατρεύεστε πολλούς,
 Γιατρέψτε και τὸ δούλο του Θεού (τὸν τὰδε)
 Ἄπο τ' ἀβάσκαμα του.
 Τί δὲ μπορ' ν' ἀπομείνει
 Ἄπο τὸ μάτιασμα,
 Τὸ κακὸ τὸ συναπάντημα,
 Ἄπο ζήλεια, ἀπὸ φόνος, ἀπὸ κακία, ἀπ' ἄφραμα-
 κία, ἀπὸ ζηλοφονία, ἀπ' ὄρα κακή, ἀπὸ συναπάν-
 τημα κακὸ, ἀπὸ θηλυκὸ, ἀπὸ σερικό, ἀπὸ μικρὸ,
 ἀπὸ μεγαλὸ.
 Ὅτι εἶνε βρκτησμένος, μυρωμένος,
 Κάθε τρίχα μετρημένος,
 Του Θεοῦ παραδωμένος,
 Ἄπο τ' ἄγια περασμένος.
 Τρεῖς τὸν ἀβασκένουσε,
 Τρεῖς τὸν ξαβασκένουσε:
 Γιὸς και πατέρας, μανη και θυγατέρα.
 Στάχτιαρης εἰδαβαινε τήν παραποταμίτσα,
 Στάχτη, πούλουσε, στάχτη ἔβαστουσε:
 Στάχτη, καπνία στὰ μκτια του πούρθε κι ἄβάσκανε.
 Ἄν εἶνε ἀπὸ σερικό, ἀπὸ θηλυκὸ,
 Ἄν εἶνε ἀπὸ μικρὸ, ἀπὸ μεγαλὸ,
 Ἄπο ἀνύπαντρες, ἀπὸ παντρεμένες,
 Ἄπο χῆρες, ἀπὸ γκαστρωμένες,
 Ἄπο ζηλαρίες, ἀπὸ στρεκλέες,
 Ἄπο κουτσές, ἀπ' ἄλλοιθωρες,
 Νὰ σκασει ὁ χύς... τους,
 Νὰ σκασουν τὰ βυζια τους,
 Νὰ βγουν τὰ ματια τους
 Κουρέλια στην ποδια τους.
 Φεῦγα ἀβασκανία, φεῦγα ἀχκαμσουνη,
 Φεῦγα κακὸ συναπάντημα,
 Ἄπο τὸ δούλο του Θεοῦ (τὸν τὰδε).
 Πᾶρε γῆς τ' ἀβάσκαμα του, και τὸ βρας της
 [καρδιάς του (**)]

τὸ σκαμνὶ πὺ τὸν εἶχανε φέρει, ἔφυγε και πῆγε στὸ χτήμα: τέτοια δύναμη είχε τὸ ζόρκι κ' ή πέτρα κείνη. Μά ὁ Βαβυλώνιος ἔκαμε κι ἄλλα ἀληθινὰ ἀξιοθαύμαστα, ἀφοῦ δηλαδή πῆγε τὸ πρῶτὸ στὸ ὑποστατικὸ και διάχασεν ἀπὸ παλαιὸ βιβλίο μερικὰ θεατικὰ λόγια, ἑφτά τὸν ἀριθμὸ, και καθάρισε τὸ μέρος με θειάφι και λαμπάδα, γυρίσαντάς το τρεῖς φορές, ἔβγαλεν ὄζω ὅσα σεροῦμενα ἦτανε μέσα στὸ χτήμα. Ἦρθανε λοιπὸν ὡσάν να τραβιούνταν ἀπὸ τὸ ζόρκι φείδια πολλά, ἀκονάκια και ὄχιές και ἀσπίτες και σάιτες και βούζες και κούβακες: ἔλειπε ὅμως ἓνα γέρικο φείδι. πὺ δὲν μπορούσε, ὑποθέτω, ἀπὸ τὰ γερματὰ να βγῆ ὄζω, μὴν ὑπακούσαντας στην προσταγή: κι ὁ μάγος εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι ὅλα παρόν: μά ἀφοῦ χειροτόνησεν ἀποκριτάριο ἓνα φείδι, τὸ πιὸ νέο, τὸστειλε στὸ γέρικο: κ' ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἦρθε και κείνο. Κι ἄμα μαζώχτηκαν ὅλα, τὰ φύσησεν ὁ Βαβυλώνιος και κείνα ἀμέσως κατακαήκαν ὅλα με τὸ φύσημα, κ' ἐμεῖς θαμάζαμε.

— Για πές μου, Ἰωνα, εἶπα ἐγὼ, τὸ φείδι τὸ νέο, ὁ ἀποκριτάριος, τραβοῦσε ταχα κι ἀπὸ τὸ χέρι τὸ μεγαλὸ, πὺ καθὼς λές, ἦταν πιά γέρικο ή κρατοῦσε αὐτὸ δεκανίκι: και στριζόνταν;

— Ἐσὺ κοροϊδέβεις, εἶπεν ὁ Κλεόδημος, μά κ' ἐγὼ ἔ ἴδιος ἂν κ' ἤμουνα μὲς φορὰ πιὸ ἀπιστος ἀπὸ σένα στὰ τέτοια — γιατί με κανένα τρόπο δὲν ἔθελα να πιστέψω ὅτι μπορούνε να γίνονα αὐτὰ — ὅμως ὅταν πρωτόειδα τὸν ξένο τὸ βάρβαρο να πετάη — ἀπὸ τούς Ὑπερβόρειους ἦταν, καθὼς ελεγγαν — πίστεψα και νικήθηκα, ἀφοῦ για πολὺν και

ρὸν ἀντισταθήκα. Γιατί τί ἔπρεπε να κάνω, μά και τὸν ἔβλεπα να πετάη μέρα-μεσημέρι και να περπατῆ ἀπάνου στὸ νερὸ και να περνῆ μὲς ἀπὸ τή φωτιά ἡσυχα κι ἀργά-ἀργά;

— Τὰ εἶδες ἐσὺ αὐτὰ, τοῦ λέω, τὸν Ὑπερβόρειο να πετάη ή να περπατῆ ἀπάνου στὸ νερὸ;

— Βεβαίότατα, εἶπεν αὐτός, ἂν και φοροῦσε τσαρούχια, καθὼς ποδένουνται κείνοι. Μά τί ἀνάγκη εἶναι να λέω αὐτὰ τὰ μικρὰ, ἀφοῦ ἔχω να σὰς πῶ ἄλλα μεγαλὰ, ὅσα μᾶς ἔκανε να βλέπομε, να στέλνῃ δηλαδή τους ἔρωτες και δαιμόνια να φρνη μπροστά μας και νεκρούς σαπισμένους νάνασταίνῃ και τήν ἴδια τήν Ἐκάτη ὀλοφάνεργ να παρουσιάζη και τὸ Φεγγάρι να κατεβαζῆ; Ἐγὼ λοιπὸν θά σας δηγηθῶ ὅσα εἶδα να κάνῃ στὸ σπῆτι του Γλαφκία του γιου του Ἀλεξικλή: ὁ Γλαφκίας δηλαδή, μόλις πέθανεν ὁ πατέρας του και πῆρε στὰ χέρια του τήν περιουσία, ἀγάπησε τή Χρυσίδα τήν κόρη του Δημαίνετου: ἐμένα μ' εἶχε για δάσκαλό του στὴ φιλοσοφία, κι ἂν βέβαια δὲν τοῦ παίρνε τὸ μυαλὸ ὁ ἔρωτας ἐκεῖνος, θά ἔξερε τώρα ὅλη τήν περιπατητικὴ φιλοσοφία, ἀφοῦ σ' ἡλικία δεκοχτῶ χρονῶν μεταχειριζότανε τήν ἀνάλυση κ' εἶχε περάσει ὡς τὸ τέλος τή Φυσικὴ Ἀπόραση (1): ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἔξερε τί να κάνῃ για τὸν ἔρωτα μου φανέρωσεν ὅλα τὰ πάντα. Κ' ἐγὼ, καθὼς ἦταν φυσικό, μά κ' ἤμουνα δάσκαλός του, τοῦ πηγαίνω

(1) Ἐπει λέγονταν ἓνα σύγγραμμα του Ἀριστοτέλη, πὺ γάθηκε για πάντα.

τὸν Ὑπερβόρειο κείνο μάγος με τή συμφωνία να τοῦ δώση 4 μνές ἀμέσως — γιατί ἔπρεπε να πλερώση μπροστά και: για τίς θυσίες — και 16 ἂν ἀποχτοῦσε τή Χρυσίδα. Κι ὁ μάγος ἀφοῦ σὺλαζετὸ φεγγάρι νάνα στὴ γιόμισή του — γιατί τότε προπάντων πιανουν τὰ τέτοια — κι ἀφοῦ ἄνοιξεν ἓνα λάκκο σὲ κάποιο ἀνοιχτὸ μέρος του σπιτιοῦ κατὰ τὰ μεσανύχτα ἔφερε μπροστά μας πρώτα τὸν Ἀλεξικλή, τὸν πατέρα του Γλαφκία, πὺ εἶχε πεθάνει ἑφτά μῆνες πρῶν: κι ὁ γέρος ἀραθυμῶσε για τὸν ἔρωτα και ἔθμονε, στὰ ὕστερα ὅμως του συχώρεσε ναγαπάχ. Κατόπιν ἀνέβασε ἀπάνου τήν Ἐκάτη, φέρνοντας μαζί της και τὸν Κέρβερο, και κατέβασε τὸ Φεγγάρι πολύμορφο θεῖμα και πὺ φανταζε κάθε φορὰ κι ἀλλιώτικα: γιατί στην ἀρχὴν εἰδεινε γυναίκειο πρόσωπο, ὕστερα γίνηκε βόιδι ὁμορφότατο κ' ἔπειτα φαινονταν κουτάβι. Στὰ τελευταία λοιπὸν ὁ Ὑπερβόρειος, ἀφοῦ ἔπλασεν ἀπὸ πηλὸ κάποιον ἔρωτακό, εἶπε: «Πήγαινε και φέρε τή Χρυσίδα». Και ὁ πηλὸς πέταξε: κ' ὕστερα ἀπὸ λίγο ἦρθεν ἐκείνη και χτυποῦσε τή θύρα κι ἀφοῦ μπῆκε ἀγκαλιαζέ: τὸ Γλαφκία σὰ να ἦταν ἔρωταμένη τρελλὰ κ' ἐμενε μαζί του ἴσαμε πὺ ἀκούσαμε τὰ κοκόρια να λαλοῦν. Τότε πιά και τὸ Φεγγάρι ξαναπέταξε στὸν Οὐρανὸ κ' ἡ Ἐκάτη χώθηκε μέσα στὴ γῆς και τὰ ἄλλα φαντάσματα ξεφανίστηκαν και τή Χρυσίδα τήν ξαναστειλαμε σπῆτι της κοντὰ τὸ γλυκοχάραμα. Ἄν τὰ βλεπες αὐτὰ, Τυχιάδη, θά πιστέβες πιά ὅτι πολὺ ὠφελοῦν τὰ ζόρκια.

(Ἀκολουθεῖ)